

‘художня дійсність’, ‘художня реальність’, ‘художнє бачення’, ‘художній образ’, ‘модель світу’ [3]. Попри розбіжність поглядів та термінологічну нестрункність сучасних досліджень ХКС, спостерігається однотайність думок стосовно того, що ХКС – це більше продукт перцепції, сприйняття “з боку”.

Широке розуміння ХКС дозволяє визначити її основні ознаки: синтез раціонального та емоційно-іраціонального складників, образність та наочність, експресивність й емоційна насиченість, співіснування універсального та специфічного, опосередкованість, спрямованість на зовнішній та внутрішній світ людини, одночасна системність і хаотичність.

Отже, інтегративний підхід передбачає, що ХКС – це тип художнього світобачення, спосіб організації та експлікації зовнішнього (природного, соціального) і внутрішнього світу людини, особливості якого визначаються конкретним історичним часом та простором.

Література

1. Демченко А.И. Всеобщее (универсальное) искусствознание как новое научное направление / А.И. Демченко // Успехи современного естествознания. - 2011. - №3. - С. 16-20.

2. Дубенко О. Ю. Художня картина світу: основні напрями дослідження / О. Ю. Дубенко // Мова і культура. - 2013. - Вип. 16, т. 4. - С. 10-14. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Mik_2013_16_4_4

3. Лазарев М. А. Художественная картина мира как ведущий фактор духовного и эстетического развития современной молодёжи: анализ теоретических подходов. – Педагогика искусства (электронный научный журнал). – 2012. -№ 2. – Режим доступа: <http://www.art-education.ru/AE-magazine/>

4. Попова З.Д. Язык и национальное сознание / З.Д. Попова, И.А. Стернин. - Воронеж: Истоки, 2007. – 61 с.

5. Скурту Н.П. Искусство и картина мира / Н.П. Скурту. – Штиинца, 1990. – 84 с.

Марнопольська Ю.П., магістр

Науковий керівник – Козлова Т.О., д-р філол. наук, доцент

Запорізький національний університет

СУГЕСТИВНИЙ ПОТЕНЦІАЛ РІЗНОРІВНЕВИХ ЗАСОБІВ РЕПРЕЗЕНТАЦІЇ ЗЛОЧИНУ

Питання, пов’язані з функціями мови та особливостями їх актуалізації, мають давню традицію вивчення (Н.Б. Мечковська [2], Н.С. Петрунічева [3], О.В. Трофімова [5], М. Хеллідей [7]). Проте останнім часом особливу увагу приділяється вивченню сугестивної функції мови (А.С. Слухай [4], І.Ю. Черепанова [6], А.М. Баранов [1]), важливість якої полягає у здійсненні спрямованого впливу на реципієнта вербального повідомлення.

Вербальний сугестивний вплив реалізується у різних типах дискурсу - політичному, юридичному, рекламному, медичному, а також мас-медійному (публіцистичному). До текстів публіцистичного дискурсу відносяться і статті кримінальної хроніки, які реалізують переважно інформативну функцію, але також демонструють високий рівень сугестивності. Вербальний сугестивний

вплив у статтях кримінальної хроніки і досягається через використання різноманітних мовних засобів, серед яких виділяють лексичні, граматичні та синтаксичні.

Лексичні засоби визначаються вибором автора повідомлення й актуалізуються селективним уживанням евфемізмів, дисфемізмів, експресивної лексики, а також одиниць, співвідносних з різними лексико-граматичними розрядами.

Найбільш продуктивним є використання забарвлених одиниць з адгерентною (контекстуальною) та інгерентною (внутрішньою) експресивністю. За допомогою інгерентно експресивних лексичних одиниць автор намагається досягти сугестивного впливу на реципієнта та стимулювати вкрай негативну оцінку вчинку. Наприклад, прикметники із семами інтенсивності та інтенціональності у значеннях (*brutal* “savagely violent”, *sadistic* “deriving pleasure from inflicting pain, suffering, or humiliation on others”) забезпечують гіперболізацію та експресивну репрезентацію вчинків підлітку (*Teenager detained for 27 years for two ‘brutal and sadistic’ murders*). Адгерентно експресивні позначення отримують емоційну забарвленість у конкретному контексті, коли смислові складники їх значень актуалізуються залежно від сполучення з іншими мовними одиницями. Наприклад, вживанням іменника *mother* (*It was claimed during an earlier hearing the teens, who cannot be named for legal reasons, were part of a gang of up to six men who took turns raping the young mother*) створюється яскравий образ беззахисної жертви, а його контекстуальним оточенням (*rape* замість, наприклад, *to commit / to force sexual intercourse*) формується вкрай негативне сприйняття злочину читачами кримінальної хроніки, підсилюється осуд насильницьких дій злочинців.

Автор статті впливає на читачів також і за допомогою граматичних засобів. На особливу увагу заслуговує маніпулювання граматичними станами. Помітною є тенденція до використання активного стану за необхідності наближення учасника ситуації до інциденту і безпосередньої вказівки на: (а) АКТОРА = злочинця, який свідомо планував і скоїв злочин (*The thugs, aged 16 and 14, attacked the married mother, 21, in her home*); (б) СТИМУЛ = жертву, яка своєю поведінкою спровокувала злочин (*The woman, a Saudi Arabian national walked alone on a quiet footpath in Colchester*).

За допомогою дієслів у формі пасивного стану реалізується дистанціювання партиципantів від дії, що знижує ступінь надійності наявної інформації, об’єктивності висновків і сприяє мітігації ставлення реципієнтів до злочинців: *A British student found dead in Thailand was raped ...she was murdered*. *No suspects have yet been arrested for killing Hannah Witheridge, 23, but three people are believed to be involved*.

Синтаксичні засоби здебільшого реалізуються у заголовках кримінальної хроніки, які за структурою відповідають моделям із такими послідовностями складників: criminal → action → victim; victim → action → criminal; victim → action; criminal → action.

Найпродуктивнішою виявилася повна модель criminal → action → victim. Наприклад, заголовок *Married couple lured woman* містить інформацію про головних партиципantів події: *married couple* (злочинці), *lure* (злочинна дія) *woman* (жертва), *20, with learning disabilities to their home then drugged, raped and murdered her before wrapping her in a shower curtain and hiding her under their bed*. У заголовку автор статті акцентує увагу на злочинцях та їх діях за

допомогою синтаксичного аранжування висловлювання – немаркованої конструкції із прямим порядком слів, у якій позначення АКТОРА передусе позначенню ЕКСПЕРІЄНЦІРА.

Отже, у статтях кримінальної хроніки сугестивна функція мови актуалізується на різних мовних рівнях – лексичному, граматичному та синтаксичному. Вживання різнорівневих засобів репрезентації злочину забезпечує експліцитний та імпліцитний вплив на реципієнтів та стимулює необхідну авторові рецепцію конкретної події.

Література

1. Баранов А.Н. Лингвистическая экспертиза текста / Анатолий Николаевич Баранов. – М. : Флинта: Наука, 2007. – 592 с.
2. Мечковская Н.Б. Социальная лингвистика / Нина Борисовна Мечковская. – М. : Аспект Пресс, 1996. – 207 с.
3. Петруничева Н.С. Проблемы коммуникативной функции языка / Н.С. Петруничева, Е.Н. Кисловская, З.М. Ветчинкина. – Тюмень : Изд-во Тюмен. гос. ун-та, 1981. – 152 с.
4. Слухай А.С. Алітераційне римування як засіб сугестивного впливу в давньоанглійських текстах: методологія дослідження / А.С. Слухай // *Studialinguistica*. – К. : Київський університет, 2010. – С. 132–139.
5. Трофимова О.В. Публицистический текст. Лингвистический анализ: учебное пособие / О.В. Трофимова, Н.В. Кузнецова. – М. : Флинта, 2010. – 211 с.
6. Черепанова И.Ю. Дом Колдуньи. Язык творческого Бессознательного / Ирина Юрьевна Черепанова. – М.: «КСП+», 1999. – 416 с.
7. Halliday M. *Exploration in the Functions of Language* / Michael Alexander Kirkwood Halliday. – London : Edward Arnold Publishers, 1973. – 143 p.

Антоненко В.В., студент

*Науковий керівник – Тихоненко О.В., канд. філол. наук, доцент
Харківський національний аграрний університет імені В.В.Докучаєва*

СПЕЦИФІКА НАУКОВОГО СТИЛЮ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ

Сучасна українська мова як динамічний вербальний накопичувач інформації вирізняється своєю стильовою різноманітністю, що обслуговує різні потреби комунікації: повідомлення, інформування, з'ясування, пояснення, обґрунтування, переконання, обговорення, пропагування, узагальнення, впливута ін. Саме вивчення стилів, раціональне використання їх специфіки та прагнення вдосконалити навички відповідно до сфери вжитку – це одне із основних завдань кожного громадянина, який поважає себе, Батьківщину, народ. Тому розглянемо найбільш однорідний, один із найголовніших стилів української мови – науковий, що має свої характерні особливості, сферу поширення, призначення, коло мовців, систему мовних засобів, стильові норми, і функціонує як один із різновидів літературної мови, що обслуговує сферу науки, виробництва, освіти й реалізується в книжних спеціалізованих текстах різних жанрів [3, с.16].

Безумовно, це одна з найбільших та найважливіших частин української лінгвостилістики. Але чи можна стверджувати, що наукова мова потрібна для